

Hoofdstuk 4

Geest

We blijven nog even bij Genesis 2:7.

'En de HEERE God had de mens geformeerd uit het stof van de aarde, en in Zijn neusgaten geblazen de adem van het leven; alzo werd de mens tot een levende ziel.'

Paulus gebruikt deze tekst in 1 Korinthe 15 om het onderscheid tussen de eerste mens Adam en de tweede Mens Christus te laten zien. Hier ga ik allereerst op in. Daarna bestuderen we de overeenkomst tussen Israël onder het oude verbond en Israël onder het nieuwe verbond. Het is belangrijk om hierbij steeds weer de figuur van hoofdstuk 1 voor ogen te hebben. Ik laat hem hier nog een keer zien.

Figuur 1

Een levende ziel en een levendmakende geest

We zagen zojuist in Genesis 2:7 dat Adam geworden is tot een levende ziel. Dat werd hij door beademing van God met Zijn adem van het leven. Adam kreeg de levensgeest, die de 'motor' is van alle leven. Daarom heet 'sterven' in de Bijbel ook wel 'de geest geven'. Dan keert de geest terug tot God en de mens keert terug naar het stof der aarde.

Voor Paulus is deze tekst de aanleiding om het verschil te laten zien tussen de eerste Adam en de laatste Adam.

'De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakende Geest.' (1 Kor. 15:45).

Bedenk eens wat deze woorden impliceren. De eerste Adam, de mens van de oude schepping had 'geest' nodig om te kunnen leven. Zonder geest was er geen leven. God gaf hem die levensgeest. De laatste Adam, Christus, is Zelf 'geest'. Hij is Zelf de geest die levend maakt. Dat is Hij 'geworden'. Hoe is Hij, de laatste Adam dat geworden? Door Zijn dood en opstanding. Dat is ook de hele context waarin dit allemaal staat.

Dit heeft buitengewone implicaties waar maar zelden over wordt nagedacht of gesproken. Adam werd levend gemaakt. Christus geeft Zelf leven. Dat doet Hij als Mens. Hij wordt niet voor niets de laatste Adam genoemd. Door gevallen Adam en al zijn nakomelingen heen wordt God Mens in Zijn Zoon en sterft Hij. Ook in Zijn opstanding blijft Hij Mens, maar laat Hij zien dat Hij dezelfde gaven die God had in Zijn levendmakende kracht. God schiep de mens en maakte hem levend door Zijn geest. God werd Zelf Mens in de geboorte van de Heere Jezus en Hij stierf. Hij gaf dus de geest. Hij is de Eersteling geworden van degenen, die ontslapen zijn en in het stof der aarde slapen (Dan. 12:1 en zie het vorige hoofdstuk) toen Hij werd opgewekt uit de doden. Hij is niet alleen een Mens Die is opgewekt en Die leeft, maar Hij heeft dezelfde levendmakende kracht als die God toonde bij de schepping van Adam. Hij is een levendmakende Geest. Zoals Adam aan het begin stond van de oude

schepping, doordat hij het leven **kreeg**, zo staat Christus aan het hoofd van de nieuwe schepping, doordat Hij het leven **geeft**.

In Christus

Direct gerelateerd aan bovenstaande is de uitdrukking 'in Christus'.

*'Want omdat de dood door een mans is, zo is ook de opstanding der doden door een Mens. Want gelijk zij allen in Adam sterven, zo zullen zij allen ook **in Christus** levend gemaakt worden.'* (1 Kor. 15:21, 22)

Zij allen zullen 'in Christus' worden levend gemaakt; want Hij is een levendmakende Geest. Daarom heten zij 'in Christus' een nieuwe schepping.

*'Zo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vlees; en indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees. Zo dan, indien iemand **in Christus** is, die is een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.'* (2 Kor. 5:17).

'Het oude' is alles wat tot de oude schepping behoort. Alles wat nieuw is geworden behoort tot de nieuwe schepping waarvan Christus in Zijn opstanding de Eersteling is geworden.

'In Christus' is niet alleen een staat voor degenen die straks in Hem worden opgewekt. Het behoort ook bij hen die nu reeds Zijn geest hebben ontvangen. Bij 'in Christus' behoort dan het tegengestelde van 'in Adam'. Zij delen niet meer in de veroordeling, maar zij staan volkomen vrij door het verlossende werk van Christus. Dat is de uitgebreide les van Romeinen 8.

*'Zo is er dan nu geen veroordeling voor degenen, die **in Christus Jezus** zijn.'* (Rom. 8:1).

Zij die in Christus zijn, zijn degenen in wie de geest van Christus woont. Dat is die levendmakende Geest waar Paulus van sprak in 1 Korinthe 15:45.

'Doch jullie zijn niet in het vlees¹, maar in de Geest, zo anders de Geest van God in u woont. Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.² En indien Christus in jullie is, zo is wel het lichaam dood om der zonden wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.'³ (Rom. 8:9, 10).

Paulus legt nog eens het verband met de opwekking van de Heere uit de doden en vertelt nog eens hoe Hij doden dan levend maakt,

'En indien de Geest van Degene, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont.' (Rom. 8:11).

Ik kom in een later hoofdstuk nog terug op dit verband tussen Adam en Christus. Het is nu belangrijk om te zien hoe de overgang van 'in Adam' naar 'in Christus' verloopt. God wordt een Zoon van Adam (Luk. 4:23, 38), door de geboorte van de Heere Jezus. Hij heeft geleden, is gestorven en is opgewekt uit de doden. Door Zijn opstanding is Hij bewezen te zijn de Zoon van God. (Rom. 1:4). Zo staat Hij aan het begin van een nieuwe schepping en delen allen daarin die van Zijn geest ontvangen en zo 'in

¹ 'In Adam'

² Die is dus ook niet 'in Christus' en deelt (nog) niet in de nieuwe schepping.

³ Omdat Christus Die levendmakende Geest is.

Christus' zijn. Tussen 'in Adam' en 'in Christus' liggen dus de dood en de opstanding van de Zoon des mensen en de Zoon van God.

Israël

Bovenstaande les leert ons Israël onder het oude en onder het nieuwe verbond.

Israël was als Adam. Dat zagen we in het vorige hoofdstuk en op deze vergelijking kom ik verderop nog uitgebreid terug. Israël was met God in een verbond getreden. En zoals we hebben gezien was de instandhouding van dat verbond afhankelijk van Israël gehoorzaamheid. Het volk moest leven overeenkomstig de wetten en inzettingen die God hen ten goede had gegeven. De wetten die Hij hen gaf waren ten leven. Hij zou Zelf in het midden van Zijn volk komen leven. Ondanks Israëls ongetwijfeld welwillende belofte om te doen wat God vroeg (Ex. 24:3, 7), werd het verbond van Israëls zijde verbroken. God zond hen Zijn profeten om hen te doen terugkeren, maar het was alles tevergeefs. Uiteindelijk zond Hij Zijn Zoon, om de vruchten van Zijn wijngaard in te zamelen. (Mat. 21:33-45). Maar ook de Zoon werd verworpen, gekruisigd en gedood.

Deze Zoon kwam onder de voorwaarden van het oude verbond. Hij werd besneden en leefde volgens de wetten en inzettingen die de Heere Zelf gegeven had. Het is goed om daarvan een paar teksten aan te halen, want dit is van wezenlijk belang.

'En ik zeg dat Jezus Christus een Dienaar is geworden van de besnijdenis, vanwege de waarheid van God, opdat Hij bevestigen zou, de beloften van de vaderen.' (Rom. 15:8).

*'Doch ik zeg, zo lange tijd als de erfgenaam een kind is, zo verschilt hij niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles. Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot de tijd van de vader tevoren gesteld. Alzo wij ook, toen wij kinderen waren, zo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen van de wereld. Maar wanneer de volheid van de tijd gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, **geworden onder de wet**, opdat Hij degenen die **onder de wet waren**, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.'* (Gal. 4:1-6).

*'Daarom, komende in de wereld, zegt Hij: Slachtoffer en offerande hebt gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid. Brandoffers en offer voor de zonde hebben u niet behaagd. Toen sprak Ik: Zie, Ik kom (in het begin van het boek is van Mij geschreven), **om Uw wil te doen**, o God! [...] Hij neemt het eerste⁴ weg, om het tweede⁵ te stellen.'* (Heb. 10:5-9).

Christus kwam onder het oude verbond. Hij deed volmaakt de wil van God. Dat is de betekenis van 'dienaar van de besnijdenis', 'onder de wet' en het doen van de wil van God. Hij vervulde het verbond. Hij als de Zoon van God nam al de voorwaarden van dit verbond op Zich. En hoewel het volk zich volledig afkeerde van Hem, ja Hem, Zelfs kruisigde, identificeerde Hij Zich wél met dat volk! Hij werd Een van hen. De Heere Jezus Christus was een Israëliet. Hij was geboren in de stam van Juda. Hij nam op deze manier de positie in van 'in Adam', uitgenomen de zonde.

Zijn ultieme gehoorzaamheid bracht Hem aan het kruis (Fil 2:8). Het kruis is ook een 'voorschrift' onder het oude verbond. En in Galaten 3 wordt door Paulus de vervloeking die geldt voor degene die niet blijft in alles wat geschreven is in het boek der wet gekoppeld aan de vervloeking over degene die aan het hout – dat is het kruis hangt.

'Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.' (Gal. 3:10).

⁴ Eerste of oude verbond

⁵ Tweede of nieuwe verbond

'Vervloekt is een ieder, die aan het hout hangt.' (Gal. 3:13).

Hier is een moeilijkheid. Wat nu met iemand Die wél blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen (Heb. 10:7) en toch de dood aan het kruis sterft.

Op grond van Zijn gehoorzaamheid aan de wet en de vervulling van al de voorwaarden van het oude verbond, heeft Hij het leven verdiend.

'Maar de mens, die deze dingen doet, zal daardoor leven.' (Gal. 3:12).

Dus de wet belooft het leven aan hem die volkomen gehoorzaamt in liefde en trouw. Maar Christus stierf aan het hout en werd daarmee een vloek. Deze paradox kan maar op één manier worden opgelost en daarin ligt Gods rechtvaardigheid besloten: de opwekking van Christus Jezus uit de doden. Hij stierf als een vloek, maar had het leven verdiend. Dat kón alleen maar goed gemaakt worden door Zijn opstanding uit de doden.

In die opstanding is Hij geworden een levendmakende Geest, zoals we hebben gezien en die Geest is de Geest van het nieuwe verbond met Israël en zorgt voor een volkomen gehoorzaamheid van dat volk. Daarmee wordt Israël onder het nieuwe verbond een type van de laatste Adam, de tweede Mens. Israël onder het nieuwe verbond wordt inleiding van de nieuwe schepping 'in Christus'.

De Geest van het nieuwe verbond met Israël

Jeremia

In Jeremia 31, waar het nieuwe verbond aan Israël wordt beloofd, is er geen sprake van de Geest.

*'Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken. Niet naar het verbond dat ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage, als ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE. Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: **Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.**' (Jer. 31:31-33).*

Merk op dat dit nieuwe verbond met Israël gesloten wordt en met geen ander volk. En zien we hier we hier ook niet hoe dat volk een type van Christus is, in de woorden die ik vet heb gemaakt? Vergelijk ze eens met die woorden uit Psalm 40, waar de Messias spreekt; woorden die in de context van Hebreeën 10 worden geciteerd voor het tweede verbond.

*'Toen zei ik: Zie, ik kom; in de rol van het boek is van mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en **Uw wet is in het midden van Mijn ingewand.**' (Ps. 40:8, 9).*

Christus kwam onder het oude verbond **als het Nieuwe Verbond**. Hij leefde als een dienaar van de besnijdenis onder het oude verbond zoals Israël onder het nieuwe verbond met God in geloof, vertrouwen en liefde zal leven. Daarom noemt God Hem ook het Verbond van het volk (Jes. 42:6; 49:8). Hij is de belichaming van zowel het oude als het nieuwe verbond met Israël.

De structuur, de symmetrie van al deze gegevens gaat volledig verloren als we gaan lezen alsof God het nieuwe verbond met enig ander volk of enige andere groep mensen heeft gesloten dan met het volk Israël.

De Geest van het nieuwe verbond met Israël Ezechiël

De levendmakende Geest vinden we wel bijvoorbeeld in Ezechiël, waar we eveneens zien dat het God het nieuwe verbond met Israël zal sluiten. Die Geest wordt in het binnenste van het volk gegeven! En dat geeft wel een heel bijzondere connectie met Jeremia 31, Psalm 40 en Hebrëen 10, zoals ik die hierboven heb besproken. We kijken eerst naar een gedeelte van Ezechiël 36.

'Want Ik zal u uit de heidenen halen, en Ik zal u uit de landen vergaderen; en Ik zal u in uw land brengen.⁶ Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen. En Ik zal u een nieuw hart geven, en Ik zal u een nieuwe Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en Ik zal u een vlesen hart geven. En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u geven Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen. En gij zult wonen in het land, dat Ik uw vaders gegeven heb, en gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn.' (Eze. 36:24-28).

De Geest in vers 26 is natuurlijk Dezelfde als in vers 27.

Wat is at stenen hart? Wat is het hart van Israëls godsdienst onder het oude verbond? Dat zijn toch de stenen tafelen van de wet? Wat komt er voor dat stenen hart in de plaats? Een vlesen hart. En wat is dat vlesen hart? Nee, natuurlijk moet ik niet vragen 'wat?' maar Wie is dat vlesen hart? Dat is de Messias Die in het midden van Zijn volk zal wonen. Hij is de levendmakende Geest Die God in het binnenste van dat volk zal geven. En door de gave van die Geest wordt het volk zelf een levend volk. Zo wordt Israël zelf een volk dat uit de doden wordt opgewekt.

In Ezechiël zien we hoe de profeet in een visioen moet gaan profeteren tegen dorre doodsbeenderen, dat zij levend zullen worden. En hoe zullen zij levend worden? Doordat God de Geest in hen brengt. Ik citeer eerst weer een deel van de tekst:

*'De hand van de HEERE was op mij, en de HEERE voerde mij uit in de geest, en zette mij neer in het midden van een vallei; die was nu vol beenderen. En Hij deed mij bij hen voorbijgaan geheel rondom; en ziet, er waren zeer vele op de grond van de vallei, en ziet, zij waren zeer dor. En Hij zei tot mij: Mensenkind! Zullen deze beenderen levend worden? En ik zei: Heere HEERE, Gij weet het! Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot hen: Gij dorre beenderen! Hoort des HEEREN woord. Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: **Ziet Ik zal de Geest in u brengen en gij zult levend worden.** En Ik zal zenuwen op u leggen, en vlees op u doen opkomen, en een huid over u trekken, en **de Geest in u geven, en gij zult levend worden;** en gij zult weten dat Ik de HEERE ben.'* (Eze. 37:1-6).

De interpretatie van dit gezicht wordt door de Heere Zelf gegeven.

'Deze beenderen zijn het gehele huis van Israël.' (Ez. 37:11).

En alles wat er verder volgt gaat over de opstanding van Israël en de terugkeer naar het land.

'En Ik zal Mijn Geest⁷ in u geven en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.' (Eze. 37:14).

⁶ Het gaat hier dus duidelijk om een volk. Dat volk is Gods volk Israël.

⁷ In de editie van de SV die ik voor me heb, wordt 'geest' de ene keer met een hoofdletter en de andere keer met een kleine letter gegeven. Volgens de interpretatie die ik aan dit gedeelte geef, gaat het zowel in het visioen als in de uitleg ervan over een en dezelfde Geest, namelijk de levendmakende Geest, dat is Christus in Zijn opstanding.

In deze levendmaking van Israël is er duidelijk een verwijzing naar Genesis 2:7. Adam die door God wordt geformeerd uit het stof der aarde en een de levensgeest krijgt ingeblazen waardoor hij tot een levende ziel is geworden. Dit verband tussen Israël en Adam is des te opmerkelijker in het licht van Daniël 12:2

*'En velen van die in het **stof der aarde** slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwige leven, en genen tot versmaadheden en eeuwig afgrijzen.'* (Dan 12:2).

Deze woorden worden voorafgegaan door de profetie over de verlossing van Israël in het laatste der dagen en in die context moeten we ze dus ook lezen.

Met de verwijzing naar Genesis 2:7 zien we ook onmiddellijk het verband met 1 Korinthe 15:44-49. De Geest Die Israël in het midden van hen krijgt is Christus en het wordt daarmee een levend volk. Christus in het midden van Israël weerspiegelt voor de nieuwe schepping de positie van de mens 'in Christus'.

De Geest van het nieuwe verbond met Israël

2 Korinthe 3

In 2 Korinthe 3 noemt Paulus zichzelf een dienaar van het nieuwe verbond (2 Kor. 3:6). In het hoofdstuk stelt hij in verschillende bewoordingen het oude en het nieuwe verbond tegenover en naast elkaar. Het oude verbond noemt hij 'de letter' 'de bediening van de dood in letters' (v. 7), 'bediening van de veroordeling' (v. 9) en 'hetgeen teniet gedaan wordt' (v. 11, 13). Het oude verbond, de bediening van de wet, wordt niet 'de bediening van de dood in letters' genoemd vanwege de inhoud van de wet zelf. De wet was immers gegeven ten leven. Deze bediening van de dood in letters wordt zo genoemd vanwege het zondige vlees, dat door de wet veroordeeld wordt.

Tegenover deze 'letter' stelt Paulus de levendmakende Geest.

'Want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.' (2 Kor. 3:6).

De bediening van het nieuwe verbond noemt hij vervolgens 'de bediening van de Geest' (v. 8), 'de bediening van de rechtvaardigheid' (v. 9) en 'hetgeen blijft' (v.11). Weer kunnen we de vraag stellen? Wat is nu die Geest? Ook nu moet ik mezelf corrigeren en vragen: Wie is de Geest? Het antwoord geeft Paulus zelf in deze context van 2 Kor. 3.

'De Heere nu is de Geest; en waar de Geest van Heere is, aldaar is vrijheid.' (2 Kor. 3:17).

Conclusie

Door dood en opstanding wordt Christus de levendmakende Geest. Voor Israël betekent dit dat Hij in Zijn leven onder het oude verbond aan al de voorwaarden ervan voldoet. Onder het oude verbond eindigt Hij aan het kruis, maar omdat de wet het leven belooft aan degene die hem volkomen volbrengt - 'die deze dingen doet', is Hij opgewekt uit de doden en wordt de Geest aan Israël beloofd onder het nieuwe verbond dat God met dit volk zal maken. Hij droeg de wet in het binnenste van Zichzelf en daarmee is Hij de dood ingegaan en eruit opgewekt. Als de opgestane Christus Die de wet volkomen heeft volbracht gaat Hij in het midden van het nieuwe (maar wel degelijk etnische) Israël wonen. Zo wordt het stenen hart uit het midden van Israël weggenomen en wordt het een vlesens hart gegeven, door de dood en opstanding van Christus.

Aan het einde van het oude verbond staat het kruis. Aan het begin van het nieuwe verbond is de opstanding van Christus. Tussen het kruis en de opstanding is de lege, donkere plaats van het graf, de 'drie dagen en drie nachten'.

Hiermee wordt in Israël het voorbeeld en de weg gegeven waarin God Zijn plan met de mens herstelt en hen brengt van 'in Adam' naar 'in Christus'. Aan de ene kant is Israël onder het oude verbond een type van Adam en Israël onder het nieuwe verbond een type van Christus, de laatste Adam.⁸ Aan de andere kant diende Israël als het kanaal waardoor de Messias in Zijn dood en opstanding werd aangewezen. Zonder de wet zouden we Hem niet hebben kunnen kennen en herkennen. De wet getuigt immers van Hem (Rom. 3:21). Dus de weg van 'in Adam' loopt via oude en nieuwe verbond met Israël naar 'in Christus', hetgeen de nieuwe schepping wordt.

Het is niet eenvoudig de tekst die ons aanwijst dat het nieuwe verbond alleen met Israël wordt gesloten en dat de Heere daarom Zijn werk met dat volk nog af zal maken. Het is ook **noodzaak** dat God met dat volk een nieuw verbond sloot om Zijn beloften aan Abraham waar te maken en de mens te brengen van 'in Adam' naar 'in Christus', dus om een nieuwe schepping te maken.

Om voor Israël onder het nieuwe verbond 'de kerk' of enig ander volk of groep mensen te lezen, veruïneert ook nog eens de wondermooie symmetrie van het geheel van Gods plan, zoals ik die vereenvoudigd in de figuren 1 en 2 van hoofdstuk 1 heb weergegeven.

⁸ Uiteraard ga ik in het vervolg van dit boek op nog meer overeenkomsten in.